

Respons

Iran: Utroskap og graviditet utenfor ekteskap

Problemstilling/spørsmål:

- Hva risikerer en gift iransk kvinne, som har blitt gravid i utlandet med en annen mann, hvis hun returnerer til Iran?
  - A) straffeforfølgelse fra iranske myndigheter? I) lovverk, bestemmelser i straffeloven. II) domstolspraksis.
  - B) reaksjoner fra familien.
- Har Landinfo kjennskap til saker hvor en gift kvinne har blitt utsatt for straffeforfølgelse eller reaksjoner fra familien etter å ha blitt gravid med en annen mann i utlandet?

Landinfo vil på generelt grunnlag bemerke at utroskap kan føre til både strafferettslige reaksjoner og selvtekt fra familiemedlemmer i Iran. Dersom saken bringes for domstolene, kan en person som finnes skyldig i utroskap, få dødsdom ved steining. Familien kan reagere med utfrysning eller æresdrap overfor en gift kvinne som har hatt et utenomekteskapelig forhold.

A) Straffeforfølgelse av iranske myndigheter

1) Lovverket

Artikkel 83 i iransk straffelov foreskriver dødsstraff ved steining for utroskap begått av en gift mann eller gift kvinne (Amnesty 2008, s. 3). Et direktiv utstedt av lederen for domstolene i 2002 beordret alle dommere om å stanse utstedelsen av dødsstraff ved steining for utroskap, men steining ble likevel beholdt i en ny lov i 2004 (Immigration and Refugee Board of Canada 2004).

Beviskravene i utroskapsaker er ifølge iransk rett strenge, og utroskap kan ifølge den islamske straffeloven bare bevises på to måter (Penal Code 1996):

- 1) ved at fire troverdige menn eller tre troverdige menn og fire troverdige kvinner har observert den seksuelle akten (Artikkel 74);

2) ved at vedkommende som har vært utro, innrømmer det fire ganger i fire forskjellige rettsmøter (Artikkel 68).

Dersom en gift kvinne blir gravid, anses ektemannen som far til barnet på bakgrunn av paterest-regelen.

Når det gjelder i hvilken grad graviditet i seg selv kan være bevis for utroskap om kvinnen har vært borte fra ektemannen i lang tid, foreligger det opplysninger om at graviditet og DNA-test i seg selv ikke er tilstrekkelig bevis. Ifølge opplysninger innhentet fra kompetent juridisk hold i Iran gjennom den norske ambassaden i Teheran kan DNA brukes som bevis i en utroskaps sak med barn ved at det tas prøver av mor, barn, ektemann og eventuelt annen barnefar. Kun tester som er tatt etter instruks fra retten kan brukes som bevis i en utroskaps sak. Det å være gravid er i seg selv, ikke nok til å bevise utroskap. For å bli straffet, må det foreligge tilståelse eller tilstrekkelig vitneførsel. En DNA-test er i seg selv ikke et bevis på utroskap etter reglene om *hadd* (flertall *hudud*). En DNA-test kan imidlertid presse frem en tilståelse, hvilket vil være bevis for utroskap (Den norske ambassaden i Teheran 2004; 2005; 2006).

Landinfo har i tillegg også kontaktet landekspert hos danske myndigheter som har opplyst at dersom en gift kvinne beviselig har vært borte fra mannen i lengre tid, står hun overfor et forklaringsproblem (telefonsamtale med landrådgiver i dansk Landinfo, april 2010).

II) Domstolspraksis

Amnesty International og andre menneskerettighetsorganisasjoner har dokumentert bruk av dødsdom ved steining for utroskap for både kvinner og menn de siste årene i Iran. Minst fem menn og én kvinne har blitt steinet til døde siden 2002. I tillegg er minst sju kvinner og tre menn dømt til døden for utroskap og venter per i dag på fullbyrdelse av dødsdommene (Amnesty International 2010, s. 20). Henrettelse kan bare gjennomføres etter at iransk høyesterett har bekreftet dødsdom i lavere rettsinstans (Immigration and Refugee Board of Canada 2004).

I noen tilfeller har domstolene omgjort dødsdommer etter internasjonalt press. I 2008 ble en 43 år gammel kvinne gitt amnesti etter å ha vært dømt til døden sammen med mannen hun hadde et utenomekteskapsforhold til. Mannen ble imidlertid henrettet til tross for at de to hadde to barn sammen (Iran Human Rights 2008). Også en annen iransk mann, Vali Azad, ble steinet til døde for utroskap i mars 2009 (Amnesty 2010, s. 20).

Det har videre forekommet at dødsstraff for utroskap har blitt omgjort til piskeslag. I februar 2009 fikk den gifte kvinnen Kobra Najjar, som ble dømt til døden i 2005 for utroskap, omgjort straffen til 100 piskeslag (Amnesty Norge 2009).

Ifølge juridisk ekspertise som Landinfo har vært i kontakt med under fact-findingreiser i Iran, vil myndighetene vanligvis ikke anlegge sak på eget initiativ vedrørende forhold om utroskap. Men dersom en ektemann eller andre i familien anmelder en kvinne for utroskap, anses det som såpass alvorlig at saken normalt vil bli etterforsket.

B) Reaksjoner fra familien

Selv om utroskap ikke nødvendigvis vil bli anmeldt og dermed behandlet i rettsvesenet, kan utroskap føre til alvorlige reaksjoner innen familien. En kvinnes utroskap kan føre til sjalusidrap eller æresdrap gjennomført av mannen eller andre familiemedlemmer. Æresdrap foregår i hele Iran og blant alle etniske grupper, men er først og fremst utbredt blant

stammefolk som kurdere, lori, arabere, baluch og tyrkisktalende stammer (Landinfo 2009). Utbredelse av æresdrap varierer videre mellom ulike sosiale lag og er ikke minst avhengig av holdninger og grad av konservatisme innenfor den enkelte familie. Selv om det antas at æresrelatert vold er mest utbredt på landsbygda, rapporteres det om betydelig forekomst av æresdrap også i de større byene (Iran Human Rights Voice 2008). Den iranske organisasjonen Iran Human Rights Voice rapporterte at 35 prosent av alle drap begått i en seks måneders periode i 2008 i Teheran var drap på kvinner utført av ektemenn.

Kjennskap til saker om utroskap og graviditet i utlandet

Landinfo har ikke kjennskap til saker der en gift, iransk kvinne blir gravid med en utenlandsk mann for så å returnere til hjemlandet. Forespørsel om kjennskap til slike saker hos landinformasjonsenhetene i Danmark og Nederland har heller ikke fremskaffet saker som kan belyse rettspraksis på en slik situasjon.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2008, 15. januar). *End executions by stoning*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra http://www.amnestyusa.org/countries/iran/Stoning_report_FINAL.pdf [lastet ned 7. april 2010]
- Amnesty International (2010, 30. mars). *Death sentences and executions 2009*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/asset/ACT50/001/2010/en/17348b70-3fc7-40b2-a258-af92778c73e5/act500012010en.pdf> [lastet ned 7. april 2010]
- Amnesty Norge (2009, 18. desember). *Ditt engasjement nytter*. [s.l.]: Amnesty Norge. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.no/aktuelt/flere-nyheter/ditt-engasjement-nytter> [lastet ned 7. april 2010]
- Immigration and Refugee Board of Canada (2004, 11. mai). *Iran: The legal penalty imposed on a married man who committed adultery with a married woman, including the procedure, standard of proof required for conviction and current sentencing*

Respons Iran: Utroskap og graviditet utenfor ekteskap

practices. Ottawa: IRB Canada. Tilgjengelig fra http://www.irb-cisr.gc.ca:8080/RIR_RDI/RIR_RDI.aspx?id=425873&l=e [lastet ned 7. april 2010]

- Iran Human Rights (2008, 19. mars). *Mokarrameh Ebrahimi has been given amnesty – but she is still kept in the prison*. [s.l.]: Iran Human Rights. Tilgjengelig fra <http://iranhr.net/spip.php?article266> [lastet ned 7. april 2010]
- Iran Human Rights Voice (2008, 12. november). *Warning of an increase in the number of honor killings in Tehran*. [s.l.]: Iran Human Rights Voice. Tilgjengelig fra <http://www.ihrv.org/inf/?p=1238> [lastet ned 7. april 2010]
- Landinfo (2009, 22. mai). *Generelt om æresdrap i Iran*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/959/1/959_1.pdf [lastet ned 7. april 2010]
- Den norske ambassaden i Teheran (2004, 18. mai). *DNA-test som bevis i utroskapsaker*. Teheran: Den norske ambassaden i Teheran.

Dokumentet er unntatt offentlighet og kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Iran/Begrenset adgang/Verifiseringer.

- Den norske ambassaden i Teheran (2005, 23. oktober). *Anmodning om verifisering. Incestuøse forhold, DNA-test i farskapsak, straff for medvirkning til abort*. Teheran: Den norske ambassaden i Teheran.

Dokumentet er unntatt offentlighet og kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Iran/Begrenset adgang/Verifiseringer.

- Den norske ambassaden i Teheran (2006, 4. mai). *Utroskap, graviditet, farskapsstest*. Teheran: Den norske ambassaden i Teheran.

Dokumentet er unntatt offentlighet og kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Iran/Begrenset adgang/Verifiseringer.

- [Penal Code] (1996, 22. mai). *Islamic Penal Code of Iran*. Teheran: Islamic Consultancy Parliament. Tilgjengelig fra http://mehr.org/Islamic_Penal_Code_of_Iran.pdf [lastet ned 7. april 2010]

Muntlige kilder

- Landrådgiver i dansk Landinfo. Telefonsamtale 7. april 2010.
- Landrådgiver i nederlandsk Landinfo. Telefonsamtale 7. april 2010.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.